

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. Alia quædam inquiruntur circa naturam & notionem Ecclesiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

TOM. II.
Punire tam-
en eos po-
test Ecclesiâ.

deberent, ac proinde punire eos potest Ecclesiâ, & cogere ut ad ipsam redeant, sicut pastor ovem errantem potest vi reducere ad ovile. Licet verò characterem hominis Christiani retineant, non arguit eos esse in Ecclesiâ, hunc enim etiam in inferno retinent, cum tamen S. Thomas 3 parte, quaest. 8. art. 3. dicat, damnatos nec actu nec potentia esse membra Christi.

VII.
Sintne Schi-
smatici de
Ecclesiâ.

Idem affirmat Bellarminus de Schismaticis, eos scilicet non esse de Ecclesiâ, quod similiter docet Valentia, & Tannerus supra citati. Nonnulli tamen, ut Alphonsus de Castro libro de hæreticorum punitione, capite 24. & alii, Schismaticos aiunt non esse hoc nomine ab Ecclesiâ excludendos. Etsi enim rebelles sint & refractarii, Summoque Pontifici in quibusdam obtemperare reculent, cum tamen Fidem & baptismum retineant, in quibus essentia membri Ecclesiæ consistit, non est, inquiunt, cur quis eos existimet esse ab Ecclesiâ separandos. Verum est quidem, esse ab Ecclesiâ separandos ab Ecclesiâ Schismaticos, sed ideo hoc modo loquuntur quia cum schismate conjunctam habebant hæresim, ut in schismaticis Græcis modò contingit.

VIII.
Non præde-
stinati tan-
tùm & iusti,
sed reprobi
etiam &
mali sunt in
Ecclesiâ.

Quamvis autem nomen Ecclesiæ interdum, ut Psalmo 88. vers. 6. ad solam congregationem justorum restringatur, Fide tamen certum est, non prædestinatos tantum, ut olim volebant Wicleffus & Joannes Hufs, & nuper dixit Calvinus, nec justos tantum, ut post Donatistas affirmant Lutherani, sed malos etiam & reprobos esse in Ecclesiâ. Probatur: Ecclesiâ namque comparatur *area*, in qua triticum simul & palæ; *sagena*, in qua pisces boni & mali; *Arca Noë*, in qua animalia munda & immunda continebantur. Hæc proinde veritas tum in Concilio Constantiensi Sess. 15. tum Tridentino Sess. 6. can. 28. est definita, ubi Concilium anathema dicit illi, qui asseruerit eum, qui fidem sine charitate habet, non esse Christianum. Videatur Bellarminus libro tertio de Ecclesiâ, & alii, qui hæc fusissimè contra sectarios discutunt.

Cur *area*,
sagena, &
Arca Noë
comparentur
Ecclesiâ.

SECTIO TERTIA.

Alia quedam inquiruntur circa naturam & notionem Ecclesiæ.

I.
Negant hæ-
retici Eccle-
siam esse vi-
sibilem.

His ergo positis, Quæritur primò, utrum vera Ecclesiâ sit visibilis? Negant hæretici; unde Lutherus libro de sermo arbitrio ait Ecclesiâ non esse illos, quos vulgo dicimus Ecclesiâ, hominum scilicet multitudinem, Deo sub Romano Pontifice certo ritu & cultu servientium, sed paucos pios, quos Deus tanquam reliquias occultè conservat & abscondit, seu veluti scintillas quasdam aut prunas cineri suppositas dolofo.

II.
Variis modis
ostenditur
Ecclesiâ
esse visibi-
lem.

Constans tamen Orthodoxorum omnium sententia est veram Christi Ecclesiâ esse visibilem. Hoc imprimis ostenditur ex rebus variis, quibus Ecclesiâ in sacris literis comparatur, *area* scilicet, *reti*, *ovili*, & *civitati supra montem posita*. Quare S. Augustinus libro de unitate Ecclesiæ, cap. 14. & alibi illud Matthæi 5. vers. 14. Non potest civitas abscondi supra montem posita, intelligit de Ecclesiâ. Deinde Matthæi 18. vers. 17. dicit Christus: *Dic Ecclesiâ, si Ecclesiâ non audierit: quod apertè arguit Ecclesiâ esse visibilem, alio-*

qui si eam quis non videat, quo pacto vel illi dicet quidquam, vel etiam audiet.

In hac etiam veritate illustrandâ multi sunt Patres antiqui, eumque esse Ecclesiæ fulgorem asserunt, ut abscondi nullo modo possit. Hinc Sanctus Cyprianus libro de unitate Ecclesiæ sic habet: *Ecclesiâ Domini luce perfusa, radios suos per orbem terrarum spargit.* Sanctus etiam Chrysostomus homiliâ quartâ in cap. 6. Isaïæ: *Facilius, inquit, Solem extinguere, quàm Ecclesiâ obscurari.* Idem sapius docet S. Augustinus, qui Ecclesiâ visibilem adeo esse affirmat, ut eam nemo non videre nequeat, nisi ultra oculos claudat. Concludo itaque hujus Sancti Doctoris verbis Tractatu secundo in Epist. Joannis: *Quid amplius dixerunt sum, quàm cæcos, qui tam magnum montem non vident? Qui contra lucernam, in candelabro positam oculos claudunt?*

Quæritur secundò: Utrum hæc Ecclesiâ possit in Fide errare? Respondetur negativè: & primò quidem non posse eam errare, aut deficere per hæresim est clarissimum, in symbolo enim vocatur *Sancta Ecclesiâ Catholica*, cum hæresi autem consistere sanctitas non potest, hæresis namque fundamentum sanctitatis destruit, nempe Fidem, sine hac enim impossibile est placere Deo: si ergo tota Ecclesiâ hoc modo deficeret, desineret esse vera Ecclesiâ, ut rectè affirmat Suarez, & fieret synagoga satana. Imo ulterius existimo cum eodem Suarez libro primo defensionis Fidei, cap. 4. ne quidem per ignorantiam invincibilem errare posse Ecclesiâ in iis, quæ credit tanquam certa de Fide. Ratio est, nam ab Apostolo 1. ad Timotheum cap. 3. vers. 15. dicitur Ecclesiâ *Columna & firmamentum veritatis*: quæ autem in eâ firmitas, si decipi possit, & in rebus etiam maximi momenti, ipsisque adeo Fidei mysteriis errare? Quòd verò per hæresim, ut diximus, errare nequeat, probat dictum illud Christi Matth. 16. vers. 18. *Super hæc petram edificabo Ecclesiâ meam, & porta inferi non prevalebunt adversus eam.* Christus nimirum ita illi speciali protectione assistit, ut in nullum errorem induci possit, quemadmodum hunc Matthæi locum communiter intelligunt Sancti Patres. Unde hæc veritas in variis Conciliis manifestè est definita. Videatur Bellarminus, Hosius, Tannerus, & alii, qui hæc fusissimè contra sectarios prosequuntur: ad nostrum verò institutum, qui Theologiam tantum scholasticam, non res cum hæreticis controversas scribimus, non pertinent.

Est ergo Ecclesiâ infallibilis, nec solum ipsa errare non potest, aut in Fide deficere, sed nec falsum aliis credendum proponere: sicque est regula viva Fidei, cui proinde obtemperare omnes debent, & dicto esse obsequentes. Ad rei autem hujus explicationem recolendum quod supra Disputatione quintâ dixi, Ecclesiâ scilicet duobus modis sumi, *formaliter*, seu pro toto cætu fidelium, & *representativè*, vel, ut alii loquuntur, *virtualiter*, nempe pro Prælati & Pastori- bus Ecclesiæ in Concilio Generali à Romano Pontifice approbato, qui res omnes definiendi potestatem habent, quorum proinde scita velut à Deo tradita amplecti omnes debent, eorumque dictis acquiescere. Extra Concilium verò hæc potestas residet in solo Romano Pontifice.

Quando autem dicimus Ecclesiâ esse regulam vivam Fidei, non est intelligendum de Ecclesiâ formali, seu de universo cætu fidelium, moraliter enim impossibile est ut tota Ecclesiâ ad aliquid

III.
Auctoritas
Patrum
probat
Ecclesiâ
esse visibi-
lem.

IV.
Ecclesiâ
errare nullo
modo po-
test.

Ne quidem
per ignoran-
tiam invin-
cibilem er-
rare potest
Ecclesiâ.

Ecclesiâ
columna est
& firma-
mentum
veritatis.

Docent Con-
cilia Eccle-
siam errare
non posse.

V.
Ecclesiâ est
regula viva
Fidei, & ad
omnes con-
troversias
decidendas
ordinata.

IV.
Tota Eccle-
sia non est
apud nos sic
regula vivæ

sem iudex
in contro-
versis de-
cidendis.

aliquid decidendum ac definiendum conveniat, nec laici ad hoc munus sunt idonei: deinde cum auctoritate docere videtur actus potestatis à Christo ad regendam Ecclesiam peculiariter concessæ, regimen autem Ecclesiæ, ut constat, non ad totum corpus, sed ad caput pertinet. Iudex ergo Fidei non est Ecclesia formalis, sed virtualis, seu representativa, hoc est, ut dixi, vel Romanus Pontifex solus, vel cum Concilio, de quo Sectione sequente.

SECTIO QUARTA.

De Ecclesiâ representativâ,
seu Conciliis.

I.
Quid nomi-
ne Concilii
intelligatur.

CONCILIA sunt comitia quædam Ecclesiastica: sicut enim in civili Republicâ primarii quique unâ cum Principe ad rectam illius administrationem, resque varias tractandas identidem conveniunt, ita in Ecclesiâ Episcopi sub Pontifice, Christi in terris Vicario congregantur, ut de iis, quæ ad illius regimen spectant communi consilio deliberent, eaque tum ad doctrinam tum mores statuunt, quæ ab omnibus fieri observarique debent. Hic itaque conventus seu congregatio à Græcis *σύνδος*, à Latinis Concilium, aut etiam Synodus vocatur.

II.
Quatuor
reperiuntur
Concilio-
rum
genera.

Concilia porro hæc in quadruplici sunt differentiâ: alia enim sunt *diocesana*, alia *provincialia*, alia *nationalia*, alia denique *generalia*. *Diocesana* Concilium est, cum sub uno aliquo Episcopo Parochi ipsius non ad res Fidei docendas, sed ad ea, quæ dictæ diœcesis administrationi conducunt, congregantur. Concilium *Provinciale* illud dicitur, in quo unus Archiepiscopus præest suis Suffraganeis simul collectis: quod etiam Concilium appellari solet *locale*. Concilium *Nationale* vocatur, in quo integræ alicujus nationis seu regionis Episcopi & Archiepiscopi sub uno aliquo Patriarchâ vel Primate conveniunt. Hoc verò Concilium vocatur interdum generale, non absolute & simpliciter, sed vel respectu præcedentium, vel quod generatim omnes illius gentis seu nationis Præsules contineat; qua etiam de causâ appellatur aliquando universale. Hæc tamen omnia Concilia reipsa sunt particularia, & errare possunt, nec ex se habent vim obligatâ ad credendum ea quæ docent, aut definiunt, nisi confirmentur à Romano Pontifice, tunc autem firmitatem non à se, sed ab ipso accipiunt. Doctrina itaque, quam hæc Concilia ex se tradunt, habet solummodo auctoritatem humanam, majorem tamen vel minorem pro qualitate, & numero definitum.

III.
Quid sit
Concilium
generale,
& cur vo-
cetur Occu-
menicum.

Quartum itaque, quodque antonomasticè vocatur Concilium, est Concilium *Generale*, quod à Sancto Augustino & aliis vocatur etiam *Universale*, quia nimirum non ad hanc vel illam Nationem aut Provinciam, sed ad universam Ecclesiam pertinet. Hoc porro Concilium, ut sit legitimum, ab ipso Romano Pontifice congregari debet, ipseque in eo, vel per se vel suos Legatos præsidere: quid de Concilio ad deponendum Pontificem dicendum sit, habetur Disputatione sequente Sect. 4. num. 10. Ad hoc ergo Concilium accedere possunt & debent univèrsi terrarum orbis Episcopi, nisi justâ de causâ excusentur, & propterea appellatur *Oecumenicum*, à quo

R. P. Comptoni Theol. Schol. Tom. II.

proinde nullus Episcopus per se loquendo excludi potest.

Generale ergo Concilium, ut sit legitimum, convocari, ut diximus, debet à Romano Pontifice, utpote supremo Ecclesiæ capite, Christi que in terris Vicario: unde nisi ab eo congregetur, potest errare, ut in Concilio Ariminensi contigit, & consequenter non est infallibilis regula Fidei. Adde, quantumvis ab initio legitime congregetur, tandiu tamen solummodo habet auctoritatem infallibilem, quamdiu in obedientiâ Pontificis persistit, eique ut capiti unitur; si enim postquam Concilium est inchoatum, à Romani Pontificis obedientiâ discedat, eique obtemperare recuset, ut ex parte accidit in Concilio Basiliensi, ab eo tempore desinit esse infallibilis auctoritatis, nec censei potest regula Fidei.

IV.
Generale
Concilium
nisi à Ro-
mano Pon-
tificis con-
vocetur,
non est legi-
timum.

V.
Causa va-
ria ad co-
gendum
Concilium
generale.

Causæ ad Concilium generale celebrandum variæ assignari solent: prima est nova hæresis exorta, ad quam extinguendam omnes Ecclesiæ Principes concurrere & conspirare debent, eique junctis viribus se opponere. Hinc septem prima generalia Concilia ad hunc finem videmus fuisse olim congregata. Varia etiam Concilia ob schismata inter Romanos Pontifices, ut Pisanum, Constantiense, & alia fuerunt coacta. Tertia causa est suspicio hæresis in Romano Pontifice, aut si in moribus planè esset incorrigibilis. Quarta est, si casus contingeret, ut Cardinales non possent aut nolent eligere Pontificem. Causa etiam sufficiens ad Concilium generale cogendum est abusu ac vitiorum, quæ in Ecclesiam irreperunt, reformatio. Quædam insuper Concilia celebrata fuisse cernimus, ut per ea Christiani excitarentur ad se Saracenis, & communi Ecclesiæ hosti opponendum: nonnulla etiam aliquando ad Imperatorem deponendum.

Quid si Car-
dinales nol-
lent, aut
non possent
eligere Pon-
tificem.

VI.
De iis qui
ad Conci-
lium gene-
rale sunt
vocandi.

Quæres, quinam sint ad generale Concilium convocandi? Quoad Episcopos jam diximus eos, quantum fieri potest, esse vocandos, nec ullum, per se loquendo posse excludi: soli verò Episcopi sunt ad Concilium necessarij & per se vocandi, ut in iis judicent & ferant sententiam. Ratio est, soli namque Episcopi sunt Pastores, seu quibus grex Christi doctrinâ & scientiâ traditur pascendus. Hinc in Concilio Niceno primo soli Episcopi 318. judicabant. Hinc etiam in Concilio Chalcedonensi Martinus quidam Abbas, *Non est meum, inquit, subscribere, sed Episcoporum.* Licet vero alij præter Episcopos admitterentur ad subscribendum, aliquid tamen addi solebat, quo denotabatur, eos non definiendo, sed definitis ab Episcopis consentiendo subscribere. Episcopi itaque absolute dicebant *subscripsi*, vel *definiens subscripsi*: de aliis verò dicitur, *consentientes subscripserunt*, ut de Presbyteris quibusdam expressè refertur in Concilio Arausicano secundo: qua etiam ratione in Concilio aliquando subscripsisse cernimus Imperatorem, ut videre licet in sextâ Synodo, actione duodecimâ.

Soli Episcopi
sunt necessa-
rio ad Con-
cilium vo-
candi.

Differentia
inter sub-
scriptionem
Episcoporum,
& aliorum.

VII.
Ab antiquis
omnibus
Concilia ge-
neralia vo-
cantur Con-
ventus Epi-
scoporum.

Soli ergo Episcopi ad generale Concilium necessarij sunt convocandi: unde apud antiquos omnes, ipsosque adeo Ecclesiæ Patres, ut Sanctum Cyprianum, S. Hilarium, S. Hieronymum, S. Ambrosium, S. Augustinum, & alios, hujuscemodi Concilia appellantur *Conventus Episcoporum*. Hinc in Concilio Chalcedonensi cum Monachi & Laici Concilium intrassent, clamaverunt identidem Patres: *Mitte foras superfluos, Concilium Episcoporum est.* Quamvis autem soli